

Το παρόν έγγραφο αποτελεί απλώς βοήθημα τεκμηρίωσης και τα θεσμικά όργανα δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του

► **B** ΟΔΗΓΙΑ 2014/42/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 3ης Απριλίου 2014
σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή
Ένωση
(ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39)

Διορθώνεται από:

► **C1** Διορθωτικό ΕΕ L 138 της 13.5.2014, σ. 114 (2014/42/ΕΕ)

**ΟΔΗΓΙΑ 2014/42/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

της 3ης Απριλίου 2014

**σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων
εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 82 παράγραφος 2 και το άρθρο 83 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Μετά τη διαβίβαση του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ⁽³⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το κύριο κίνητρο του διασυνοριακού οργανωμένου εγκλήματος, περιλαμβανομένων των εγκληματικών οργανώσεων τύπου μαφίας, είναι το οικονομικό κέρδος. Συνεπώς, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να διαθέτουν τα μέσα ώστε να εντοπίζουν, να δεσμεύουν, να διαχειρίζονται και να δημεύουν τα προϊόντα εγκλήματος. Ωστόσο, η αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος θα πρέπει να επιτυγχάνεται με την εξουδετέρωση των προϊόντων εγκλήματος και, σε ορισμένες περιπτώσεις, να επεκτείνεται σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.
- (2) Οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος δρουν πέραν των συνόρων και αποκτούν όλο και περισσότερα περιουσιακά στοιχεία σε κράτη μέλη άλλα από αυτά στα οποία βρίσκεται η βάση τους και σε τρίτες χώρες. Υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη αποτελεσματικής διεθνούς συνεργασίας για την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων και αμοιβαίας νομικής συνδρομής.
- (3) Μία από τις αποτελεσματικότερες μεθόδους καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος είναι η πρόβλεψη σοβαρών έννομων συνεπειών της διάπραξης τέτοιων εγκλημάτων, καθώς και ο αποτελεσματικός εντοπισμός και η δέσμευση και δήμευση των οργάνων και των προϊόντων εγκλήματος.
- (4) Μολονότι οι υφιστάμενες στατιστικές είναι περιορισμένες, τα ποσά που ανακτώνται από προϊόντα εγκλήματος στην Ένωση φαίνονται ανεπαρκή σε σύγκριση με τα εκτιμώμενα προϊόντα εγκλήματος. Σύμφωνα με μελέτες, οι διαδικασίες δήμευσης εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται ελάχιστα, μολονότι ρυθμίζονται από το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο.

⁽¹⁾ ΕΕ C 299 της 4.10.2012 σ. 128.

⁽²⁾ ΕΕ C 391 της 18.12.2012, σ. 134.

⁽³⁾ Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 2014 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2014.

▼B

- (5) Με τη θέσπιση ελάχιστων κανόνων, τα καθεστώτα δέσμευσης και δήμευσης των κρατών μελών θα προσεγγίσουν αμοιβαία, διευκολύνοντας έτσι την αμοιβαία εμπιστοσύνη και την αποτελεσματική διασυνοριακή συνεργασία.
- (6) Στο πρόγραμμα της Στοκχόλμης και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων σχετικά με τη δήμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων που εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2010 τονίζεται η σημασία του αποτελεσματικότερου εντοπισμού, της δήμευσης και της επαναχρησιμοποίησης περιουσιακών στοιχείων εγκληματικής προέλευσης.
- (7) Το ισχύον νομικό πλαίσιο της Ένωσης σχετικά με τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων συνίσταται στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ⁽¹⁾, στην απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁽²⁾, στην απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁽³⁾, στην απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁽⁴⁾ και στην απόφαση-πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ του Συμβουλίου⁽⁵⁾.
- (8) Στις εκθέσεις εφαρμογής της Επιτροπής για τις αποφάσεις-πλαίσια 2003/577/ΔΕΥ, 2005/212/ΔΕΥ και 2006/783/ΔΕΥ, καταδεικνύεται ότι τα υφιστάμενα καθεστώτα εκτεταμένης δήμευσης και αμοιβαίας αναγνώρισης αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης δεν είναι πλήρως αποτελεσματικά. Η δήμευση παρεμποδίζεται εξαιτίας διαφορών στο δίκαιο των κρατών μελών.
- (9) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να τροποποιήσει και να επεκτείνει τις διατάξεις των αποφάσεων-πλαίσια 2001/500/ΔΕΥ και 2005/212/ΔΕΥ. Οι εν λόγω αποφάσεις-πλαίσια θα πρέπει να αντικατασταθούν εν μέρει για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία.
- (10) Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να παραπέμπουν διαδικασίες δήμευσης που συνδέονται με ποινική υπόθεση σε όποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο.
- (11) Είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστεί η υφιστάμενη έννοια των προϊόντων εγκλήματος, ώστε να συμπεριλαμβάνει τα άμεσα προϊόντα που προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα και όλα τα έμμεσα οφέλη, περιλαμβανομένης της μεταγενέστερης επανεπένδυσης ή μετατροπής άμεσων προϊόντων. Συνεπώς στα προϊόντα μπορεί να περιλαμβάνεται οποιασδήποτε μορφής περιουσιακό στοιχείο, ακόμα και εκείνο που έχει μετατραπεί ή μεταμορφωθεί, πλήρως ή εν μέρει, σε άλλο περιουσιακό στοιχείο και εκείνο που έχει αναμειχθεί με περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν από νόμιμες πηγές, ως την εκτιμώμενη αξία των αναμειγμένων προϊόντων. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει το εισόδημα ή άλλα οφέλη που προέρχονται από προϊόντα εγκλήματος ή από περιουσιακά στοιχεία στα οποία μετατράπηκαν ή μεταμορφώθηκαν τέτοια προϊόντα ή αναμείχθηκαν με αυτά.

⁽¹⁾ Κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, της 3ης Δεκεμβρίου 1998, η οποία θεσπίζεται από το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος (ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1).

⁽²⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2001, για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος (ΕΕ L 182 της 5.7.2001, σ. 1).

⁽³⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 196 της 2.8.2003, σ. 45).

⁽⁴⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος (ΕΕ L 68 της 15.3.2005, σ. 49).

⁽⁵⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις δήμευσης (ΕΕ L 328 της 24.11.2006, σ. 59).

▼B

- (12) Η παρούσα οδηγία προβλέπει ευρύ ορισμό του περιουσιακού στοιχείου το οποίο μπορεί να υπόκειται σε δέσμευση και δήμευση. Ο εν λόγω ορισμός περιλαμβάνει νομικά έγγραφα ή πράξεις που πιστοποιούν έναν τίτλο ή δικαίωμα επί του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου. Τέτοια έγγραφα ή πράξεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, χρηματοοικονομικά μέσα ή έγγραφα που μπορούν να δικαιολογήσουν απαιτήσεις πιστωτών και συνήθως βρίσκονται στην κατοχή του προσώπου που επηρεάζεται από τις σχετικές διαδικασίες. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υφιστάμενες εθνικές διαδικασίες για την τήρηση νομικών εγγράφων ή πράξεων που πιστοποιούν έναν τίτλο ή δικαίωμα επί περιουσιακού στοιχείου, όπως εφαρμόζονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή τους δημόσιους φορείς σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (13) Η δέσμευση και η δήμευση σύμφωνα με την παρούσα οδηγία είναι αυτόνομες έννοιες, πράγμα που δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία με πράξεις οι οποίες, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, θα θεωρούνταν κυρώσεις ή άλλα είδη μέτρων.
- (14) Στη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος κατόπιν τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, καθώς και περιουσιακού στοιχείου ισοδύναμης αξίας με τα εν λόγω όργανα και προϊόντα, θα πρέπει να εφαρμόζεται η διευρυμένη έννοια των ποινικών αδικημάτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία. Η απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ απαιτεί να διευκολύνουν τα κράτη μέλη τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ύστερα από οριστική καταδίκη και να επιτρέπουν τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων είναι ισοδύναμη με τα εν λόγω όργανα και προϊόντα. Οι υποχρεώσεις αυτές θα πρέπει να διατηρηθούν για τα ποινικά αδικήματα που δεν εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία, ενώ η έννοια των προϊόντων εγκλήματος όπως ορίζονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνευθεί παρομοίως όσον αφορά ποινικά αδικήματα που δεν εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν τη δήμευση περιουσιακού στοιχείου ισοδύναμης αξίας ως επικουρική ή εναλλακτική προς την άμεση δήμευση, όπως κρίνεται σκόπιμο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (15) Υπό την αίρεση οριστικής καταδίκης για ποινικό αδίκημα, θα πρέπει να είναι δυνατή η δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων είναι ισοδύναμη με τα εν λόγω όργανα ή προϊόντα. Η οριστική αυτή καταδίκη μπορεί επίσης να έχει απαγγελθεί ερήμην. Όταν η δήμευση βάσει οριστικής καταδίκης δεν είναι δυνατή, θα πρέπει παρά ταύτα, υπό ορισμένες περιστάσεις, να παραμένει δυνατή η δήμευση οργάνων και προϊόντων, τουλάχιστον σε περιπτώσεις ασθένειας ή φυγής του υπόπτου ή του κατηγορουμένου. Ωστόσο, σε τέτοιες περιπτώσεις ασθένειας και φυγής, η ύπαρξη διαδικασιών για ερήμην αποφάσεις στα κράτη μέλη θα ήταν επαρκής για τη συμμόρφωση προς αυτήν την υποχρέωση. Σε περίπτωση φυγής του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα εύλογα μέτρα και μπορούν να ζητούν να κλητευθεί ο ενδιαφερόμενος στη διαδικασία δήμευσης ή να ενημερωθεί γι' αυτήν.
- (16) Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως ασθένεια θα πρέπει να θεωρείται ότι νοείται η αδυναμία του υπόπτου ή του κατηγορουμένου να παραστεί στην ποινική δίκη για εκτεταμένο χρονικό διάστημα, συνεπεία του οποίου η διαδικασία δεν μπορεί να συνεχιστεί υπό ομαλές συνθήκες. Υποπτοι ή κατηγορούμενοι μπορεί

▼B

να κληθούν να αποδείξουν την ασθένεια, για παράδειγμα με ιατρικό πιστοποιητικό, το οποίο το δικαστήριο θα πρέπει να δικαιούται να απορρίψει αν το κρίνει μη ικανοποιητικό. Το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να εκπροσωπείται από δικηγόρο δεν θα πρέπει να επηρεαστεί.

- (17) Όταν εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία ως προς τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων, η αξία των οποίων είναι ισοδύναμη με τα εν λόγω όργανα, οι σχετικές διατάξεις θα μπορούσαν να εφαρμοστούν όταν, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της επίδικης υπόθεσης, ένα τέτοιο μέτρο είναι αναλογικό, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη η αξία των εν λόγω οργάνων. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να λαμβάνουν υπόψη εάν και κατά πόσο ο καταδικασμένος ευθύνεται διότι κατέστησε αδύνατη τη δήμευση των οργάνων.
- (18) Όταν εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, σε εξαιρετικές περιστάσεις, δεν θα πρέπει να διατάσσεται δήμευση αν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν υπέρμετρη επιβάρυνση για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, βάσει των περιστάσεων της αντίστοιχης μεμονωμένης υπόθεσης οι οποίες θα πρέπει να είναι καθοριστικές. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν πολύ περιορισμένη χρήση αυτής της δυνατότητας και θα πρέπει να τους επιτρέπεται μόνο να προβλέπουν ότι η δήμευση δεν διατάσσεται σε περιπτώσεις όπου αυτή θα καθιστούσε πολύ δύσκολη την επιβίωση του ενδιαφερομένου.
- (19) Οι εγκληματικές ομάδες επιδίδονται σε ευρύ φάσμα εγκληματικών δραστηριοτήτων. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των οργανωμένων εγκληματικών δραστηριοτήτων ενδέχεται να υπάρχουν καταστάσεις όπου ενδείκνυται η ποινική καταδίκη να ακολουθείται από δήμευση όχι μόνο των περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με το συγκεκριμένο έγκλημα, αλλά και πρόσθετων περιουσιακών στοιχείων για τα οποία το δικαστήριο αποφαινεται ότι αποτελούν προϊόντα άλλων εγκληματικών πράξεων. Η προσέγγιση αυτή αναφέρεται ως εκτεταμένη δήμευση. Η απόφαση-πλαίσιο 2005/212/ΔΕΥ προβλέπει τρεις διαφορετικές σειρές ελάχιστων απαιτήσεων που μπορούν να επιλέξουν τα κράτη μέλη προκειμένου να εφαρμόσουν την εκτεταμένη δήμευση. Ως αποτέλεσμα, κατά τη διαδικασία μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, τα κράτη μέλη έχουν προχωρήσει σε διαφορετικές επιλογές οι οποίες οδήγησαν στη χρήση αποκλινουσών εννοιών της εκτεταμένης δήμευσης στις εθνικές δικαιοδοσίες. Η απόκλιση αυτή παρεμποδίζει τη διασυννοριακή συνεργασία σχετικά με υποθέσεις δήμευσης. Επιβάλλεται συνεπώς η περαιτέρω εναρμόνιση των διατάξεων για την εκτεταμένη δήμευση με τον καθορισμό ενιαίας ελάχιστης προδιαγραφής.
- (20) Όταν αποφασίζουν αν ένα ποινικό αδίκημα μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικό όφελος, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη το *modus operandi*, για παράδειγμα, αν αποτελεί προϋπόθεση του αδικήματος να έχει διαπραχθεί στο πλαίσιο οργανωμένου εγκλήματος ή με την πρόθεση να παραχθεί τακτικό εισόδημα από ποινικά αδικήματα. Εντούτοις, αυτό δεν θα πρέπει, γενικά, να θίγει τη δυνατότητα να γίνεται προσφυγή σε εκτεταμένη δήμευση.
- (21) Η εκτεταμένη δήμευση θα πρέπει να είναι δυνατή όταν ένα δικαστήριο κρίνει ότι τα επίδικα περιουσιακά στοιχεία προέκυψαν από εγκληματική συμπεριφορά. Αυτό δεν σημαίνει ότι απαιτείται να έχει αποδειχθεί ότι τα επίδικα περιουσιακά στοιχεία προέκυψαν από εγκληματική συμπεριφορά. Τα κράτη μέλη μπορούν να

▼B

προβλέπουν, για παράδειγμα, ότι αρκεί το δικαστήριο να κρίνει σταθμίζοντας τις πιθανότητες ή ευλόγως να πιθανολογεί ότι το επίδικο περιουσιακό στοιχείο έχει αποκτηθεί από εγκληματική συμπεριφορά παρά από άλλες δραστηριότητες. Στο πλαίσιο αυτό, το δικαστήριο πρέπει να εξετάζει τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης, περιλαμβανομένων των πραγματικών περιστατικών και των διαθέσιμων αποδείξεων, βάσει των οποίων μπορεί να εκδίδεται απόφαση για εκτεταμένη δήμευση. Το γεγονός ότι τα περιουσιακά στοιχεία του προσώπου είναι δυσανάλογα προς το νόμιμο εισόδημά του θα μπορούσε να περιλαμβάνεται στα δεδομένα εκείνα που στοιχειοθετούν συμπέρασμα του δικαστηρίου ότι τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν επίσης να καθορίσουν απαίτηση σύμφωνα με την οποία τα περιουσιακά στοιχεία θεωρείται ότι προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

- (22) Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες. Δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να προβλέπουν πιο εκτεταμένες εξουσίες στο εθνικό τους δίκαιο, μεταξύ άλλων, για παράδειγμα, σε σχέση με τους οικείους κανόνες περί αποδείξεων.
- (23) Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα ποινικά αδικήματα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των πράξεων που απαριθμούνται στην παρούσα οδηγία. Εντός του πεδίου εφαρμογής των εν λόγω πράξεων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν την εκτεταμένη δήμευση τουλάχιστον για ορισμένα ποινικά αδικήματα όπως ορίζονται στην παρούσα οδηγία.
- (24) Η πρακτική βάσει της οποίας ύποπτος ή κατηγορούμενος μεταβιβάζει περιουσιακό στοιχείο σε τρίτο μέρος εν γνώσει του τελευταίου με σκοπό την αποφυγή της δήμευσης είναι συνήθης και διαδίδεται ολοένα και περισσότερο. Το ισχύον νομικό πλαίσιο της Ένωσης δεν περιέχει δεσμευτικούς κανόνες σχετικά με τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί σε τρίτους. Προβάλλει συνεπώς όλο και περισσότερο η ανάγκη να επιτρέπεται η δήμευση περιουσιακών στοιχείων που περιήλθαν σε τρίτους μέσω μεταβίβασης ή απόκτησης. Απόκτηση εκ μέρους τρίτου συντρέχει όταν, για παράδειγμα, τρίτος απέκτησε περιουσιακό στοιχείο άμεσα ή έμμεσα, για παράδειγμα μέσω παρένθετου προσώπου, από ύποπτο ή κατηγορούμενο, περιλαμβανομένης της περίπτωσης κατά την οποία το ποινικό αδίκημα πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό του ή προς όφελός του και όταν ο κατηγορούμενος δεν έχει περιουσία προς δήμευση. Η δήμευση αυτή θα πρέπει να είναι δυνατή τουλάχιστον σε περιπτώσεις όπου τρίτοι γνώριζαν ή οφείλαν να γνωρίζουν ότι ο σκοπός της μεταβίβασης ή απόκτησης ήταν να αποφευχθεί η κατάσχεση, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις, μεταξύ των οποίων ότι η μεταβίβαση πραγματοποιήθηκε χωρίς αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα σημαντικά κατώτερο από την αγοραία αξία. Οι κανόνες περί δήμευσης εις χείρας τρίτου θα πρέπει να καλύπτουν τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα. Σε κάθε περίπτωση δεν θα πρέπει να θίγονται τα δικαιώματα καλόπιστων τρίτων.
- (25) Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να ορίσουν τη δήμευση εις χείρας τρίτου ως επικουρική ή εναλλακτική στην άμεση δήμευση, όπως κρίνεται σκόπιμο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
- (26) Η δήμευση οδηγεί σε οριστική στέρηση της κυριότητας. Ωστόσο, η διαφύλαξη περιουσιακών στοιχείων μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση της δήμευσης και να είναι σημαντική για την επιβολή απόφασης δήμευσης. Τα περιουσιακά στοιχεία διαφυλάσσονται

▼B

μέσω δέσμευσης. Προκειμένου να αποτραπεί ο διασκορπισμός περιουσιακών στοιχείων πριν από την έκδοση απόφασης δέσμευσης, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να έχουν την εξουσία να αναλαμβάνουν αμέσως δράση για να διασφαλίσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

- (27) Δεδομένου ότι τα περιουσιακά στοιχεία συχνά διαφυλάσσονται για τους σκοπούς της δήμευσης, η δέσμευση και η δήμευση συνδέονται στενά. Σε ορισμένα νομικά συστήματα, η δέσμευση για τους σκοπούς της δήμευσης θεωρείται χωριστό δικονομικό μέτρο προσωρινού χαρακτήρα, το οποίο ενδέχεται να ακολουθείται από απόφαση δήμευσης. Με την επιφύλαξη των διαφορετικών νομικών συστημάτων και της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εξασφαλίζει την προσέγγιση ορισμένων πτυχών των εθνικών συστημάτων δέσμευσης για τους σκοπούς της δήμευσης.
- (28) Τα μέτρα δήμευσης δεν θίγουν τη δυνατότητα ένα συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο να θεωρηθεί αποδεικτικό στοιχείο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, με την προϋπόθεση να καταστεί τελικά διαθέσιμο για την πραγματική εκτέλεση της απόφασης δήμευσης.
- (29) Στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, περιουσιακά στοιχεία μπορούν επίσης να δεσμευθούν με σκοπό την πιθανή επακολουθούσα επιστροφή τους ή προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση για τη ζημία που προκλήθηκε από ποινικό αδίκημα.
- (30) Υποπτοι ή κατηγορούμενοι συχνά αποκρύπτουν περιουσιακά στοιχεία καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας. Ως αποτέλεσμα, δεν μπορούν να εκτελεστούν αποφάσεις δήμευσης, πράγμα που επιτρέπει σε όσους υπόκεινται σε αποφάσεις δήμευσης να καρπώνονται το περιουσιακό τους στοιχείο μετά την έκτιση της ποινής τους. Είναι συνεπώς αναγκαίο να διευκολυνθεί ο προσδιορισμός της επακριβούς έκτασης του προς δήμευση περιουσιακού στοιχείου, ακόμη και μετά την οριστική καταδίκη για ποινικό αδίκημα, ώστε να επιτραπεί η πλήρης εκτέλεση αποφάσεων δήμευσης σε περίπτωση που δεν είχε αρχικά εντοπιστεί κανένα περιουσιακό στοιχείο ή είχαν εντοπιστεί ανεπαρκή περιουσιακά στοιχεία και η απόφαση δήμευσης παραμένει ανεκτέλεστη.
- (31) Λόγω του περιορισμού του δικαιώματος ιδιοκτησίας μέσω αποφάσεων δέσμευσης, τέτοια προσωρινά μέτρα δεν θα πρέπει να διατηρούνται επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από το αναγκαίο, ώστε το περιουσιακό στοιχείο να παραμένει διαθέσιμο προκειμένου να μπορεί στη συνέχεια να δημευθεί. Αυτό μπορεί να απαιτήσει επανεξέταση από το δικαστήριο, ώστε να εξακριβωθεί ότι εξακολουθεί να ισχύει ο σκοπός της αποτροπής του διασκορπισμού των περιουσιακών στοιχείων.
- (32) Η διαχείριση δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσής τους θα πρέπει να γίνεται με τον δέοντα τρόπο, ώστε να μη χάνεται η οικονομική τους αξία. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα, περιλαμβανομένης της δυνατότητας πώλησης ή μεταβίβασης του περιουσιακού στοιχείου, ώστε να ελαχιστοποιούν τέτοιες απώλειες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν κατάλληλα μέτρα, για παράδειγμα τη θέσπιση εθνικών κεντρικών υπηρεσιών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, ενός συνόλου εξειδικευμένων υπηρεσιών ή ισοδύναμων μηχανισμών, με σκοπό να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα περιουσιακά στοιχεία που δεσμεύονται πριν από τη δήμευση και να διατηρούν την αξία τους, εν αναμονή δικαστικής απόφασης.

▼B

- (33) Η παρούσα οδηγία επηρεάζει ουσιαστικά τα δικαιώματα προσώπων, όχι μόνο υπόπτων ή κατηγορουμένων, αλλά και τρίτων που δεν υπόκεινται σε δίωξη. Είναι επομένως αναγκαίο να προβλέπονται ειδικές διασφαλίσεις και ένδικο μέσα που να εγγυώνται τη διατήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα ακρόασης για τρίτους οι οποίοι ισχυρίζονται ότι είναι κύριοι του επίδικου περιουσιακού στοιχείου ή ότι έχουν άλλα περιουσιακά δικαιώματα («εμπράγματα δικαιώματα», «*ius in rem*»), όπως το δικαίωμα επικαρπίας. Η απόφαση δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να κοινοποιείται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο το συντομότερο δυνατόν μετά την εκτέλεσή της. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αναβάλλουν τη γνωστοποίηση τέτοιων αποφάσεων στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο λόγω των αναγκών της έρευνας.
- (34) Ο σκοπός της γνωστοποίησης της απόφασης δέσμευσης είναι, μεταξύ άλλων, να επιτραπεί στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο η προσβολή της απόφασης. Γι' αυτό, η γνωστοποίηση αυτή θα πρέπει να αναφέρει, τουλάχιστον εν συντομία, το σκεπτικό της σχετικής απόφασης, αν και εξυπακούεται ότι αυτή η αναφορά μπορεί να είναι πολύ περιληπτική.
- (35) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάζουν την πιθανότητα να λάβουν μέτρα που επιτρέπουν τη χρήση δημευμένων περιουσιακών στοιχείων για το δημόσιο συμφέρον ή κοινωνικούς σκοπούς. Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων για έργα που αποσκοπούν στην επιβολή του νόμου και την πρόληψη της εγκληματικότητας, καθώς και για άλλα έργα δημόσιου συμφέροντος και κοινωνικής χρησιμότητας. Η εν λόγω υποχρέωση να εξεταστεί το ενδεχόμενο να ληφθούν μέτρα γεννά διαδικαστική υποχρέωση για τα κράτη μέλη, όπως να προβαίνουν σε νομική ανάλυση ή να συζητούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της θέσπισης μέτρων. Όταν διαχειρίζονται δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία και όταν λαμβάνουν μέτρα σχετικά με τη χρήση δημευμένων περιουσιακών στοιχείων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέπουν την καταχρηστική ή παράνομη διείσδυση.
- (36) Σπάνιες είναι οι πηγές αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση των προϊόντων εγκλήματος. Προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση της παρούσας οδηγίας, είναι αναγκαίο να συγκεντρωθεί ένα συγκρίσιμο ελάχιστο σύνολο κατάλληλων στατιστικών δεδομένων για δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων, ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων, δικαστικές ενέργειες και δραστηριότητες διάθεσης περιουσιακών στοιχείων.
- (37) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσπαθούν να συλλέγουν ορισμένα στατιστικά δεδομένα σε κεντρικό επίπεδο, προκειμένου να τα στείλουν στην Επιτροπή. Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλουν εύλογες προσπάθειες να συλλέξουν τα δεδομένα. Δεν σημαίνει, ωστόσο, ότι τα κράτη μέλη υπέχουν υποχρέωση να κατορθώσουν να συλλέξουν τα δεδομένα, όπου υπάρχει δυσανάλογος διοικητικός φόρτος ή όταν υπάρχουν μεγάλα έξοδα για το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.
- (38) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης») και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρώπινων

▼B

Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («ΕΣΑΔ»), όπως ερμηνεύονται στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει το εθνικό δίκαιο όσον αφορά τη δικαστική συνδρομή και δεν δημιουργεί υποχρεώσεις για τα συστήματα δικαστικής συνδρομής των κρατών μελών, τα οποία θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τον Χάρτη και την ΕΣΑΔ.

- (39) Θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικές διασφαλίσεις, ώστε, κατά κανόνα, να εξηγούνται οι λόγοι των αποφάσεων δήμευσης, εκτός εάν, στο πλαίσιο απλουστευμένων ποινικών διαδικασιών σε ελάχιστονο σημασίας υποθέσεις, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει παραιτηθεί του δικαιώματός του να λάβει γνώση των λόγων.
- (40) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις της οδηγίας 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, της οδηγίας 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽²⁾ και της οδηγίας 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽³⁾ που αφορούν δικονομικά δικαιώματα κατά την ποινική διαδικασία.
- (41) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, ήτοι η διευκόλυνση της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις, δεν μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικά από τα κράτη μέλη μπορεί όμως να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο εν λόγω άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα όρια που είναι αναγκαία για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.
- (42) Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 21) για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η Ιρλανδία γνωστοποίησε ότι επιθυμεί να συμμετάσχει στην έκδοση και την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Σύμφωνα με το εν λόγω πρωτόκολλο, η Ιρλανδία θα δεσμευτεί από την παρούσα οδηγία μόνο σε ό,τι αφορά τα αδικήματα που καλύπτονται από τις πράξεις από τις οποίες δεσμεύεται.
- (43) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου (αριθ. 21) για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας

⁽¹⁾ Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ L 280 της 26.10.2010, σ. 1).

⁽²⁾ Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 142 της 1.6.2012, σ. 1).

⁽³⁾ Οδηγία 2013/48/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας και διαδικασίας εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, καθώς και σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης τρίτου προσώπου σε περίπτωση στέρησης της ελευθερίας του και με το δικαίωμα επικοινωνίας με τρίτα πρόσωπα και με προξενικές αρχές κατά τη διάρκεια της στέρησης της ελευθερίας (ΕΕ L 294 της 6.11.2013, σ. 1).

▼B

οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Με την επιφύλαξη της συμμετοχής του σύμφωνα με το άρθρο 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, το Ηνωμένο Βασίλειο θα δεσμευτεί από την παρούσα οδηγία μόνο σε ό,τι αφορά τα αδικήματα που καλύπτονται από τις πράξεις από τις οποίες δεσμεύεται.

- (44) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου (αριθ. 22) σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της,

ΕΞΕΛΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσης και σχετικά με τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις.

2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις διαδικασίες που τα κράτη μέλη ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν για να δημεύσουν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- 1) ως «προϊόντα εγκλήματος» νοούνται οποιαδήποτε οικονομικά πλεονεκτήματα προερχόμενα άμεσα ή έμμεσα από ποινικά αδικήματα· ενδέχεται να συνίστανται σε κάθε μορφή περιουσιακού στοιχείου και περιλαμβάνουν κάθε μεταγενέστερη επανεπένδυση ή μετατροπή άμεσων προϊόντων και κάθε σημαντικό όφελος,
- 2) ως «περιουσιακό στοιχείο» νοείται κάθε είδους περιουσιακό στοιχείο, είτε ενσώματο είτε ασώματο, κινητό ή ακίνητο, καθώς και νομικά έγγραφα ή νομικές πράξεις που πιστοποιούν τίτλο ή δικαίωμα επί του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου,
- 3) ως «όργανα» νοούνται κάθε είδους περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν με οποιονδήποτε τρόπο, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, για να διαπραχθούν ένα ή περισσότερα ποινικά αδικήματα,
- 4) ως «δήμευση» νοείται η οριστική αποστέρηση του περιουσιακού στοιχείου την οποία διατάσσει δικαστήριο σε σχέση με ποινικό αδίκημα,
- 5) ως «δέσμευση» νοείται η προσωρινή απαγόρευση της μεταβίβασης, καταστροφής, μετατροπής, διάθεσης ή μετακίνησης περιουσιακού στοιχείου ή η προσωρινή ανάληψη της φύλαξης ή του ελέγχου περιουσιακού στοιχείου,

▼B

- 6) ως «ποινικό αδίκημα» νοείται αδίκημα που καλύπτεται από οποιοδήποτε από τις πράξεις που απαριθμούνται στο άρθρο 3.

*Άρθρο 3***Πεδίο εφαρμογής**

Η παρούσα οδηγία ισχύει για ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από:

- α) τη σύμβαση που καταρτίστηκε δυνάμει του άρθρου Κ.3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁾ («σύμβαση περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι»),
- β) την απόφαση-πλαίσιο 2000/383/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για ενίσχυση της προστασίας από την παραχάραξη ενόψει της εισαγωγής του ευρώ με την επιβολή ποινών και άλλων κυρώσεων ⁽²⁾,
- γ) την απόφαση-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Μαΐου 2001, για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών ⁽³⁾,
- δ) την απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2001, για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος ⁽⁴⁾,
- ε) την απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας ⁽⁵⁾,
- στ) την απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 σχετικά με την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα ⁽⁶⁾,
- ζ) την απόφαση-πλαίσιο 2004/757/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2004, για τη θέσπιση ελάχιστων διατάξεων σχετικά με τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης των εγκλημάτων και τις ποινές που ισχύουν στον τομέα της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ⁽⁷⁾,
- η) την απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ⁽⁸⁾,
- θ) την οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 140 της 14.6.2000, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 149 της 2.6.2001, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 182 της 5.7.2001, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 335 της 11.11.2004, σ. 8.

⁽⁸⁾ ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42.

⁽⁹⁾ ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1.

▼B

- ι) την οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλασίου 2004/68/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽¹⁾,
- ια) την οδηγία 2013/40/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Αυγούστου 2013, για τις επιθέσεις κατά συστημάτων πληροφοριών και την αντικατάσταση της απόφασης-πλασίου 2005/222/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽²⁾,

καθώς και από άλλες νομικές πράξεις, εφόσον σε αυτές προβλέπεται ρητά ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται για ποινικά αδικήματα που εναρμονίζονται με τις εν λόγω πράξεις.

*Άρθρο 4***Δήμευση**

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, η δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος ή περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων είναι ισοδύναμη με αυτά τα όργανα ή προϊόντα, υπό την αίρεση οριστικής καταδίκης για ποινικό αδίκημα, που μπορεί να επίσης να έχει απαγγελθεί ερήμην.
2. Όταν η δήμευση βάσει της παραγράφου 1 δεν είναι δυνατή, τουλάχιστον όταν αυτό οφείλεται σε ασθένεια ή φυγή του υπόπτου ή του κατηγορουμένου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στις περιπτώσεις όπου έχουν κινηθεί ποινικές διαδικασίες που αφορούν ποινικό αδίκημα το οποίο μπορεί, αμέσως ή εμμέσως, να οδηγήσει σε οικονομικό όφελος και οι εν λόγω ποινικές διαδικασίες θα μπορούσαν να έχουν οδηγήσει σε ποινική καταδίκη αν ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος ήταν σε θέση να παραστεί στη δίκη.

*Άρθρο 5***Εκτεταμένη δήμευση**

1. Τα κράτη μέλη υιοθετούν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, η δήμευση περιουσιακού στοιχείου που ανήκει σε πρόσωπο καταδικασθέν για ποινικό αδίκημα, το οποίο μπορεί, αμέσως ή εμμέσως, να οδηγήσει σε οικονομικό όφελος, εφόσον το δικαστήριο κρίνει, βάσει των περιστάσεων της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, όπως ότι η αξία του περιουσιακού στοιχείου είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του καταδικασθέντος, ότι το συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο αποκτήθηκε μέσω εγκληματικής δραστηριότητας.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η έννοια του «ποινικού αδικήματος» περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

⁽¹⁾ ΕΕ L 335 της 17.12.2011, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 218 της 14.8.2013, σ. 8.

▼B

- α) ενεργητική και παθητική δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαisiού 2003/568/ΔΕΥ, καθώς και ενεργητική και παθητική δωροδοκία στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ή των κρατών μελών, που προβλέπεται στα άρθρα 2 και 3 αντίστοιχα της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι,
- β) αδικήματα που σχετίζονται με τη συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαisiού 2008/841/ΔΕΥ, τουλάχιστον σε περιπτώσεις όπου το αδίκημα οδήγησε σε οικονομικό όφελος,
- γ) πρόκληση της συμμετοχής παιδιού σε πορνογραφικές παραστάσεις ή στρατολόγησή του προκειμένου να συμμετάσχει σε αυτές ή αποκόμιση κέρδους από παιδί ή εκμετάλλευσή του με άλλους τρόπους προς τον σκοπό αυτόν, αν το παιδί έχει υπερβεί την ηλικία της σεξουαλικής συναίνεσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 2011/93/ΕΕ, διανομή, διάδοση ή μετάδοση υλικού παιδικής πορνογραφίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της εν λόγω οδηγίας, προσφορά, παροχή ή διάθεση υλικού παιδικής πορνογραφίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 5 της εν λόγω οδηγίας, παραγωγή παιδικής πορνογραφίας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 6 της εν λόγω οδηγίας,
- δ) παράνομη παρεμβολή σε σύστημα και παράνομη παρεμβολή σε δεδομένα, όπως προβλέπεται στα άρθρα 4 και 5 αντίστοιχα της οδηγίας 2013/40/ΕΕ, εφόσον έχει επηρεαστεί σημαντικός αριθμός συστημάτων πληροφοριών μέσω της χρήσης εργαλείου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο έχει σχεδιασθεί ή προσαρμοσθεί πρωτίστως για τον σκοπό αυτό, διεθνής παραγωγή, πώληση, προμήθεια προς χρήση, εισαγωγή, διανομή ή με άλλο τρόπο διάθεση εργαλείων που χρησιμοποιούνται προς διάπραξη αδικημάτων, τουλάχιστον όταν δεν πρόκειται για ήσσονος σημασίας περιπτώσεις, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 της εν λόγω οδηγίας,
- ε) ποινικό αδίκημα το οποίο τιμωρείται, σύμφωνα με τη σχετική πράξη του άρθρου 3 ή, αν η συγκεκριμένη πράξη δεν περιλαμβάνει όριο ποινής, σύμφωνα με το σχετικό εθνικό δίκαιο, με στερητική της ελευθερίας ποινή μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον τεσσάρων ετών.

*Άρθρο 6***Δήμευση εις χείρας τρίτου**

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δήμευση προϊόντων εγκλήματος ή άλλων περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων είναι ισοδύναμη με τα προϊόντα εγκλήματος, τα οποία μεταβιβάστηκαν, άμεσα ή έμμεσα, από ύποπτο ή κατηγορούμενο σε τρίτους ή τα οποία αποκτήθηκαν από τρίτους από ύποπτο ή κατηγορούμενο, τουλάχιστον όταν οι εν λόγω τρίτοι γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι ο σκοπός της μεταβίβασης ή απόκτησης ήταν να αποφευχθεί η δήμευση, με βάση συγκεκριμένα στοιχεία και περιστάσεις, μεταξύ των οποίων ότι η μεταβίβαση ή απόκτηση πραγματοποιήθηκε χωρίς αντάλλαγμα ή με αντάλλαγμα σημαντικά κατώτερο από την αγοραία αξία.

2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει τα δικαιώματα καλόπιστων τρίτων.

Άρθρο 7

Δέσμευση

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστεί δυνατή η δέσμευση περιουσιακού στοιχείου ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσης. Τα εν λόγω μέτρα, που διατάσσονται από αρμόδια αρχή, περιλαμβάνουν επείγουσα δράση που αναλαμβάνεται όταν είναι αναγκαίο προκειμένου να διαφυλαχθούν περιουσιακά στοιχεία.
2. Περιουσιακό στοιχείο που βρίσκεται στην κατοχή τρίτου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6, μπορεί να υπόκειται σε μέτρα δέσμευσης με σκοπό την πιθανή επακολουθούσα δήμευση.

Άρθρο 8

Διασφαλίσεις

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα που επηρεάζονται από τα μέτρα που προβλέπονται βάσει της παρούσας οδηγίας έχουν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και δίκαιης δίκης για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η απόφαση δέσμευσης γνωστοποιείται στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο το ταχύτερο δυνατόν μετά την εκτέλεσή της. Η εν λόγω γνωστοποίηση αναφέρει, τουλάχιστον εν συντομία, τον λόγο ή τους λόγους λήψης της σχετικής απόφασης. Όταν κρίνεται αναγκαίο για την προστασία μιας δικαστικής έρευνας, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αναβάλλουν τη γνωστοποίηση στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο της απόφασης δέσμευσης.
3. Η απόφαση δέσμευσης παραμένει σε ισχύ μόνο για όσο διάστημα είναι αναγκαίο να διαφυλαχθεί το περιουσιακό στοιχείο ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσης.
4. Τα κράτη μέλη προβλέπουν δυνατότητα πραγματικής προσβολής ενώπιον δικαστηρίου της απόφασης δέσμευσης εκ μέρους του προσώπου του οποίου επηρεάζονται περιουσιακά στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο. Οι εν λόγω διαδικασίες μπορούν να προβλέπουν ότι, όταν η αρχική απόφαση δέσμευσης λήφθηκε από αρμόδια αρχή εκτός δικαστικής αρχής, η απόφαση αυτή υποβάλλεται πρώτα για επικύρωση ή επανεξέταση σε δικαστική αρχή προτού μπορέσει να προσβληθεί ενώπιον δικαστηρίου.
5. Δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία τα οποία στη συνέχεια δεν δημεύονται επιστρέφονται αμέσως. Οι όροι ή οι διονομικοί κανόνες υπό τους οποίους επιστρέφονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο.
6. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αιτιολόγηση κάθε απόφασης δήμευσης και η γνωστοποίηση της απόφασης στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την πραγματική δυνατότητα προσβολής της απόφασης ενώπιον δικαστηρίου από πρόσωπο σχετικά με το οποίο διατάσσεται δήμευση.
7. Με την επιφύλαξη της οδηγίας 2012/13/ΕΕ και της οδηγίας 2013/48/ΕΕ, τα πρόσωπα των οποίων επηρεάζονται περιουσιακά στοιχεία από απόφαση δήμευσης έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε δικηγόρο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας δήμευσης που συνδέεται με τον προσδιορισμό των προϊόντων και των οργάνων του εγκλήματος προκειμένου να διαφυλαχθούν τα δικαιώματά τους. Τα σχετικά πρόσωπα ενημερώνονται για το δικαίωμα αυτό.

▼B

8. Στις διαδικασίες που αναφέρονται στο άρθρο 5, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει την πραγματική δυνατότητα να αμφισβητήσει τις περιστάσεις της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των συγκεκριμένων πραγματικών γεγονότων και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων βάσει των οποίων το σχετικό περιουσιακό στοιχείο θεωρείται περιουσιακό στοιχείο που προκύπτει από εγκληματική συμπεριφορά.

9. Οι τρίτοι μπορούν να διεκδικήσουν τίτλο ιδιοκτησίας ή άλλα δικαιώματα ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 6.

10. Όταν, ως αποτέλεσμα ποινικού αδικήματος, τα θύματα έχουν αξιώσεις κατά του προσώπου που υπόκειται σε μέτρο δήμευσης το οποίο προβλέπεται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι το μέτρο δήμευσης δεν εμποδίζει τα εν λόγω θύματα να διεκδικήσουν αποζημίωση για τις αξιώσεις τους.

*Άρθρο 9***Πραγματική δήμευση και εκτέλεση**

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστήσουν δυνατά τον εντοπισμό και την ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων προς δέσμευση και δήμευση, ακόμα και ύστερα από οριστική καταδικαστική απόφαση για ποινικό αδίκημα ή ύστερα από διαδικασίες κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παράγραφος 2, και να εξασφαλίσουν την πραγματική εκτέλεση απόφασης δήμευσης, αν έχει ήδη εκδοθεί τέτοια απόφαση.

*Άρθρο 10***Διαχείριση δεσμευμένων και δημευμένων περιουσιακών στοιχείων**

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, για παράδειγμα με τη θέσπιση κεντρικών υπηρεσιών, εξειδικευμένων υπηρεσιών ή ισοδύναμων μηχανισμών, ώστε να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική διαχείριση περιουσιακών στοιχείων που δεσμεύονται ενόψει πιθανής δήμευσης.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 περιλαμβάνουν τη δυνατότητα πώλησης ή μεταβίβασης περιουσιακού στοιχείου, όταν κρίνεται απαραίτητο.

3. Τα κράτη μέλη εξετάζουν την πιθανότητα να λάβουν μέτρα που επιτρέπουν τη χρήση δημευμένου περιουσιακού στοιχείου για το δημόσιο συμφέρον ή κοινωνικούς σκοπούς.

*Άρθρο 11***Στατιστικά στοιχεία**

1. Τα κράτη μέλη συλλέγουν σε τακτική βάση και διατηρούν λεπτομερή στατιστικά στοιχεία από τις σχετικές αρχές. Τα στατιστικά στοιχεία που συγκεντρώνονται αποστέλλονται κάθε χρόνο στην Επιτροπή και περιλαμβάνουν:

- α) τον αριθμό των αποφάσεων δέσμευσης που εκτελέστηκαν,
- β) τον αριθμό των αποφάσεων δήμευσης που εκτελέστηκαν,

▼B

γ) την εκτιμώμενη αξία των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων, τουλάχιστον των περιουσιακών στοιχείων που δεσμεύονται ενόψει πιθανής επακολουθούσας δήμευσης κατά τη στιγμή της δέσμευσης,

δ) την εκτιμώμενη αξία των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων κατά τη στιγμή της δήμευσης.

2. Τα κράτη μέλη αποστέλλουν επίσης κάθε χρόνο στην Επιτροπή τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία, αν είναι διαθέσιμα σε κεντρικό επίπεδο στο σχετικό κράτος μέλος:

α) τον αριθμό των αιτήσεων έκδοσης αποφάσεων δέσμευσης που πρόκειται να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος,

β) τον αριθμό των αιτήσεων έκδοσης αποφάσεων δήμευσης που πρόκειται να εκτελεστούν σε άλλο κράτος μέλος,

γ) την αξία ή την εκτιμώμενη αξία των περιουσιακών στοιχείων που ανακτήθηκαν κατόπιν εκτέλεσης απόφασης σε άλλο κράτος μέλος.

3. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για τη συλλογή των δεδομένων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 σε κεντρικό επίπεδο.

*Άρθρο 12***Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο****▼C1**

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, ώστε να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 4 Οκτωβρίου 2016. Διαβιβάζουν πάραυτα στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων..

▼B

2. Οι διατάξεις, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, παραπέμπουν στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη έκδοσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστικών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

*Άρθρο 13***Υποβολή εκθέσεων****▼C1**

Η Επιτροπή, έως τις 4 Οκτωβρίου 2019, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, προβαίνοντας σε εκτίμηση των επιπτώσεων του ισχύοντος εθνικού δικαίου σχετικά με τη δήμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων, συνοδευόμενη, αν κρίνεται απαραίτητο, από τις δέουσες προτάσεις.

▼B

Στην εν λόγω έκθεση, η Επιτροπή αξιολογεί επίσης κατά πόσον υπάρχει ανάγκη αναθεώρησης του καταλόγου αδικημάτων στο άρθρο 5 παράγραφος 2.

Άρθρο 14

Αντικατάσταση της κοινής δράσης 98/699/ΔΕΥ και συγκεκριμένων διατάξεων των αποφάσεων-πλαisiών 2001/500/ΔΕΥ και 2005/212/ΔΕΥ

1. Το άρθρο 1 στοιχείο α) της κοινής δράσης 98/699/ΔΕΥ, τα άρθρα 3 και 4 της απόφασης-πλαisiού 2001/500/ΔΕΥ και το άρθρο 1 τέσσερις πρώτες περιπτώσεις και το άρθρο 3 της απόφασης-πλαisiού 2005/212/ΔΕΥ αντικαθίστανται από την παρούσα οδηγία για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των εν λόγω κρατών μελών σχετικά με τις προθεσμίες μεταφοράς των εν λόγω αποφάσεων-πλαisiών στο εθνικό δίκαιο.

2. Για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ και στις διατάξεις των αποφάσεων-πλαisiών 2001/500/ΔΕΥ και 2005/212/ΔΕΥ που αναφέρονται στην παράγραφο 1 θεωρούνται παραπομπές στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 15

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 16

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.